



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

§. 1. An census creari possit, sub pacto ne possit redimi saltem intra
determinatum tempus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

1 Quae sint bona Ecclesiasticam examinandam late 2. part. tract. 22. specialiter punct. 15. ibique expendimus conditiones alienationi requisitas. Haec inquam servanda sunt, cum res Ecclesiasticae census creationi supponantur. Nam per hanc creationem est actualiter non alienentur, alienationi tamen subiciuntur, ac proinde prohibita alienatione prohibetur omne id, per quod ad alienationem deveniatur.

2 Ceterum cum bona non sint propria Ecclesiarum, aut alterius loci pii autoritate Episcopi ex necessitate erecti, sed sint bona communia confraternitatum, hospitalium, & similibus censui subici possunt, si serventur conditiones, quae in ipsa confraternitate statuta sunt pro alienatione suorum bonorum. Aliae autem conditiones pro bonorum Ecclesiasticorum alienatione requisitae in his bonis censui subiciendis necessariae non sunt, quia non sunt bona Ecclesiastica.

3 Bona vero privata personarum Ecclesiasticarum optime possunt ab ipsis personis privatis censui subici. Solum est nonnulla difficultas de bonis ad cuius titulum clericus ordinibus insignitus est, in quibus recte inquit Felician. 1. 2. de censib. lib. 2. cap. 3. num. 12. Auendaño, tract. de censib. Hispania cap. 77. in fine. non posse censum constitui nisi servatis conditionibus à Conc. Trident. sess. 23. cap. 2. de reformat. requisitis pro alienatione horum bonorum, cum vt saepe dictum sit creatio census fit quadam virtualis alienatio.

4 Deinde est difficultas de fructibus beneficiorum, & praebendarum, an in his census constitui possit cum possint alienari? Sed breviter respondeo ad summum posse constitui censum super his bonis ad vitam consignatis, quia haec videntur sibi permittit alienari durante vita. Neque his videtur obsecrare Clement. 1. ex extrava. Ambrosio de rebus Ecclesiae non alienandis, prohibens locationem ultra triennium, quia id intelligitur de locatione rerum Ecclesiasticarum, sed non redditum, vt inquit Couarru. 2. var. cap. 6. num. 6. Petr. Barbosa, in leg. si filiusfamilias, §. fin. numero 21. ff. solut. matrim. & colligitur ex leg. 9. tit. 17. par. 1.

PUNCTUM XXIV.

De conditionibus & pactis in creatione census frequenter appositis.

VI plene census naturam cognoscamus examinanda sunt pacta, & conuentiones, quae in eorum creatione frequenter apponuntur.

§. I.

An census creari possit sub pacto ne possit redimi saltem intra determinatum tempus?

- 1 Sub pacto ne inquam redimatur vendi potest constitui.
- 2 Ne intra certum tempus redimatur stante bulla Pij V.
- 3 Quod idem plures affirmant etiam ea bulla seclusa.
- 4 Sed verius est oppositum.
- 5 Satisfit contrariis.

1 Quod census creari possit sub pacto ne inquam redimatur firmant fere omnes Doctores. Nauarr. cap. 17. numer. 223. Couarru. 3. var. cap. 7. num. 2. Felician. lib. 1. de censib. cap. 7. num. 4. Auendaño tract. de censib. cap. 18. num. 1. & seg. Mol. disp. 183. in hoc regio. Etenim cum census constitutio sit emptio obligationis soluendi annuum pensionem, quid obstat potest quominus ematur haec pensio in perpetuum? Quod adeo verum est, vt etiam stante bulla Pij V. nullatenus horum censuum creatio prohibita censetur, vt pluribus relatis diximus par. 16. Solum enim Pontifex vt inquit Lessius lib. 2. cap. 22. dub. 12. numero 92. prohibet census irredimibiles eodem pretio ac redimiles constitui, at qui legitimo pretio emantur per episcopiam, vt resoluit Nauarr. comment. de usuris 98. censentur permitti.

2 Illud certum stante dicta bulla Pij V. & vbi recepta est non posse census creari sub ea conditione, ne iuxta certum tempus redimantur, vel ultra tale tempus redimi non possint, quia haec sunt conditiones à constitutione census redimibilis extraneae. Pontifex autem statuit, vt census redimibilis constitutus semper redimi possit. Sic Lessius, dict. numero 92. Salas de censib. dub. 12. numero 4. in fine.

3 Dubium tamen est, An seclusa bulla Pij V. & in illis locis vbi recepta non est creari census possit sub praedicto pacto, quod si intra certum tempus non redimatur vterius redimi

non possit, vel sub conditione ne intra certum tempus redimatur esto vterius redimi possit. Negant haec pacta sustinenda esse plures quos refert, & sequitur Couarru. 3. var. cap. 8. num. 7. & 8. cap. 9. num. 4. & 9. testaturque in Granatensi praetorio pro non adiectis haberi Grassi, lib. 2. decis. cap. 118. num. 2. Eman. Rodrig. tract. de censib. condit. 6. Anton. Gomez Junior lib. 1. cap. 3. num. 1. Binsfeld. casus ciuitate de usuris 9. 12. concl. 11. Auendaño, pluribus relatis tract. de censib. Hispan. cap. 19. num. 5. Mouentur, quia ea est natura census redimibilis, vt semper redimi possit. Ergo conditio ne redimatur contraria est, ergo sustineri non debet. Praeterea Martin. V. in extrava. 11. & Calixt. III. in extrava. 1. de emp. & vendit. inter communes solummodo approbarunt census cum libero pacto de retroueniendo. Ergo tacite reprobarunt census, quibus hoc pactum, & haec libertas restringitur.

Nihilominus haec pacta sustineri possent pretio ab emptore compensentur docuit Conrad. de contract. quaest. 83. conclus. 8. Ioann. Medina Cod. de restitut. cap. de usuris, seu de censu redimibilib. q. vlt. dub. 1. Sotus 6. de iustit. q. 5. art. 3. in 3. conclus. Nauarr. c. 17. num. 249. Aragon. 2. 2. q. 78. art. 4. conclus. 6. de censib. Rebell. 2. q. de obligat. lib. 10. q. 6. condit. 5. Molin. tract. 2. disput. 391. clausula 9. Lessius lib. 2. cap. 22. dub. 9. Felician. de censib. lib. 1. cap. 7. num. 9. Salas tract. de censib. dub. 12. num. 2. & alij, & colligitur ex illo Lessius 2. q. 78. vbi inquit textus: Qui vendiderit domum intra orbis muros habebit licentiam redimendi donec vnus impleatur annus. Si non redemerit, & anni circulus fuerit euolutus, emptor possidebit eam, & posteris eius in perpetuum, & redimi non poterit etiam in tribulo. Ratio ea est, quia licitum est creare census sub pacto, ne inquam redimatur. Ergo licitum sub pacto ne redimatur intra certum tempus, ideoque primum pactum licitum est, quia, priuatio facultatis redimendi pretio compensari potest. At secundum pactum etiam poterit augmento pretij compensari. Ergo etiam licitum est.

Neque argumenta contraria videntur. Nam ad primum concedo naturam census redimibilis esse, vt pro libero redimi possit: at census sub illis pactis constitutus partim censendus est redimibilis, & partim irredimibilis, quod non est inconueniens, eum id fiat comparatione diuersorum temporum. Ad secundum admitto Martinum V. & Calixtum III. tantum fecisse mentionem censuum absolute redimibilium, sed non obinde inferatur damnasse census qui pro aliquo tempore irredimibiles constituantur, dummodo haec conditio augmento pretij compensetur. Quia tamen compensari non solet, sed census appositae ea conditione eodem pretio emitur, ac si ea conditio appositae non esset, merito in tribunalibus Castella haec conditiones, & pacta, vt inquit Mol. & Salas loc. cit. reprobandur.

§. II.

An licita sit census constitutio sub pacto, ne per partes redimatur?

- 1 Negant aliqui sustinendum esse hoc pactum.
- 2 Verius est oppositum.
- 3 Temperant aliqui, nisi pretium augetur, sed non admittunt.
- 4 Alij ne procedat in censuario praesumere, sed reprobandur.

Non desunt graues Doctores, Felician. de censib. lib. 1. 1. cap. 8. num. 16. & 2. part. eodem cap. num. 12. Auendaño de censib. cap. 107. n. 20. negant sustineri posse pactum, ne census per partes redimi possit. Docentur, quia natura contractus ea est, vt colligitur ex extrava. Martini V. & Calixti III. de emp. & vendit. inter communes. Quod adeo existimant verum praedicti Doctores, vt etiam huic beneficio renuntiare nequeat, quia facultas inquirunt redimendi per partes in fauorem publicum venditoribus concessa est. Et licet Felician. excipiat, nisi iuramento ea renuntiatio firmetur. At Auendaño neque etiam iuramento firmatam eam renuntiationem validam esse permittit, eo quod sit contra naturam contractus, tamen iuramentum relaxari debeat, antequam a pacto impugnetur.

Nihilominus valere pactum, ne census per partes redimatur docuit Nauarr. comment. de usuris num. 78. Molin. disp. 393. Eman. Rodrig. de censib. dub. 4. & ibi Anton. Gomez Junior num. 23. Francisc. Milanen. decis. 2. regni Sicilia num. 75. lib. 2. Lessius cap. 22. dub. 12. num. 9. Galpat. Roderic. lib. 1. q. 18. de annuis redditib. num. 35. & seg. Petr. Binsfeld. super cap. in ciuitate de usuris, quaest. 12. concl. 16. Bañes 2. 2. quaest. 74. art. 4. dub. vlt. de censib. Salas tract. de censib. dub. 56. m. 4. Tolet. lib. 5. sum. c. 4. sum. 4. & alij apud ipsos, & colligitur ex legat. 1. §. Lucius Titius. ff. de usuris, vbi Modestinus respondet, quod cum Lucius Titius censum deberet, & usuras alicuius temporis si minus confignaret, usuras parvis confignata non excusabit. Probatum primum, quia hoc pactum rationi con-